

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenrustplein 21, Voorburg, Tel. 738315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Groep I,
18 oktober 1959.

Goedenmorgen, vrienden.

Bij zovele onderwerpen op filosofische basis, die wij hebben behandeld, is er één onderwerp dat eigenlijk steeds maar weer terzijde is geschoven. Toch is dat een van de belangrijke factoren in het religieuze leven van de hele wereld. Ik zinspeel hier op de duivel, op de demon. Wij hebben natuurlijk heel wat verteld met betrekking tot de technische kant van het probleem, maar er bestaan ook nog andere wijzen om dit probleem te bezien.

Ik wil dan allereerst wijzen op Jezus' bekoring, zoals die in een symbool-vorm in de Evangeliën wordt voorgesteld. Wij ontmoeten daar de duivel als de "verleider" en sedert dien wordt elke verleiding dus aan duivel geweten. Er zijn echter enkele aspecten, die ik onder uw aandacht wil brengen.

De duivel vraagt Jezus om dingen te doen, die hij reeds doen kan wat hij hem aanbiedt is iets, dat binnen zijn eigen vermogen ligt.

Nu kan men natuurlijk uitgaan van het standpunt dat dit een innerlijke strijd weergeeft, die Jezus te voeren heeft. Ik vind deze uitleg zelfs zeer aanvaardbaar. Opvallend is voor mij toch hier wel, dat de demon slechts datgene bieden kan, wat men reeds bezit. En dit wordt duidelijker, wanneer wij ons trachten te realiseren wat het demonische in feite kan zijn. Er is licht. Goed, maar als God zegt: "Er zij licht," dan moet er ook duister zijn of voor dien duister geweest zijn. Als wij leven en streven naar het licht, dan moeten wij achter ons het duister laten. Wij kunnen hieraan niet ontkomen en ik geloof, dat op basis van de wet van tegenstelling dit voor iedereen duidelijk is. De demon of de duivel kan dan voor ons niets anders zijn dan een ons omwenden, dus onze eigen krachten en vermogens richten op een andere wijze dan tot nog toe. Ik moet hier voorzichtig zijn, want menig conservatief zou hier de gelegenheid willen aangrijpen om te constateren dat alle verandering dus des duivels is. Dat is echter ook weer niet waar. De verandering op zichzelf kan nooit demonisch zijn. Demonisch kan ten hoogste zijn de kracht, die het wezen richt in een andere bestemming, op een ander terrein.

Deze gedachtengang brengt natuurlijk met zich mee de noodzaak om de krachten van de duivel eens nader te bezien. Hij moet ongetwijfeld ook een kracht in en uit zichzelf zijn. Zoals het licht een kracht uit zichzelf is, zo moet het duister een kracht zijn. Tegengesteld misschien, maar zelfs dan nog bestaand. De duivel zal dus krachten bezitten in de wereld. Niet alleen in ons maar ook buiten ons. De reden, die ik hier-

voor geven kan en de omschrijving daarbij luidt dan als volgt:

Het totaal demonische moet zich even snel bewegen als het totaal hemelse of het totaal lichte.

Er kan geen enkel ingrijpen zijn van hemelse krachten, dat niet gepaard gaat met een gelijk ingrijpen van duistere krachten.

De wetten van evenwicht en gelijkblijvende velden laten niet toe, dat er hier ook maar één ogenblik van kracht zich alleen ontwikkelt; altijd is er een tweeledige verandering, altijd wordt de grote balans van het leven gehandhaafd. De kracht van de duivel moet identiek zijn aan de kracht des lichts en hieruit vloeit voort dat ook in geloof en in denken van de mens de duivel zijn krachten zal ontlenen aan datgeen, wat men aan God toeschrijft. Duivel en God zijn identiek, zij zijn de verschillende zijden van één penning, van één munt. Zij zijn tegenstellingen, die in feite één wezen vormen. Op het ogenblik dat ik aan God de kracht toeken om mij te verlossen, ken ik aan de duivel de kracht toe mij te verderven. Op het ogenblik dat ik geloof aan een goddelijk ingrijpen tot mijnen gunste, heb ik ook geloven dat een demonisch ingrijpen, dat mij ten verderve kan voeren. Ik kan niet het één wel en het ander niet accepteren.

Dit is voor velen misschien enigszins teleurstellend. Er zijn genoeg mensen, die zeggen: "Ja, maar God is liefde en dus zal God ons te allen tijde met die liefde omringen." Zij vergeten één ding: als uw God liefde is, dan is er ook zijn tegenstelling: haat. Ge kunt niet slechts één van beide zijden beleven. Ge zult altijd beide zijden van het Zijn in u moeten zien als werkende kracht. Ge kunt zeggen: "Maar ik heb altijd geluk." Gij kunt geen geluk hebben of er moet ook ongeluk zijn, anders kunt ge niet leven. De duivel is bij ons eigenlijk geen kracht op zich. Hij is eenvoudig een deel van de goddelijke uiting natuurlijk, maar daarnaast een begripsvermogen. Misschien klinkt het brutaal wat ik u nu ga zeggen.

De duivel is het die u zegt u alleen op God te beroepen.

De duivel is het die zegt, dat er maar één waarheid is.

De duivel is het, die u predikt dat er maar één verlossing kan zijn. Niet God en niet de werkelijkheid, want indien gij in deze dingen gelooft op eenzijdige basis, volgt hieruit dat ge de demon macht geeft over uzelf, uw gedachtensfeer. En misschien vindt u het dan weer vreemd, dat ik hier bijna schijn te spreken over een baarljke en lijfljke duivel. Maar laten wij eens eerlijk zijn. Als er legioenen zijn die optrekken naar het licht, vraagt de wet van evenwicht dat er evenzeer legioenen zijn die van het licht naar het duister trekken. God is evenwichtig. God is in balans. Daaraan kunnen wij niets veranderen. Niets gaat teniet of onmiddellijk ontstaat er een tegenwaarde. Altijd weer is er evenwicht. Dat is in de grote cosmos zo, dat is in de kleinste delen van de werelden zo. Zou het dan met ons en ons geestelijk leven anders zijn? De demon wordt machtig op het ogenblik dat wij ons tot God wenden in afhankelijkheid. Wanneer wij iemand liefhebben, zal de grootte van die liefde bepalen, hoe groot de haat kan zijn, die ermee verbonden is. Kan zijn, want misschien zien wij maar één kant van het wezen. De mens idealiseert immers. Je hebt een kind lief, een man, een vrouw. Je weet dat er fouten zijn, maar je kijkt naar het goede, het goede en nog eens het goede en zo kom je langzaam maar zeker tot een verheerlijking, een zelfovergave, een soort van verborgen aanbidding. Maar op het ogenblik dat je beeld te loor gaat, haat je met grote bitterheid. Het is dan ook opvallend dat wij juist bij de huwelijken, die het meest ideaal waren, als er een scheiding komt, ook de felste, de gemeenste tegenstand van beide partijen zien t.o.v. elkaar. U behoeft mij niet te geloven, dat kan elke advocaat, die met scheidingen te doen heeft, elke reeks van verslagen van een scheidingsgerecht u duidelijk maken.

Zo is het in alle dingen. Het ligt aan ons zelf en wanneer wij ons dus gaan beroepen op al die krachten buiten ons en we er maar op blijven hameren, dat er ergens een genade moet zijn, een kracht, een verlossing, een uitverkiezing, dan geven wij juist het tegengestelde even grote invloed op onszelf. Je zou het zo moeten stellen: Een mens, die evenwichtig is, die leeft in eigen streven met een vertrouwen op God en met een erkennen van het bestaan van het duister, die is als iets, wat betrekkelijk klein is. Misschien kan ik het best de vergelijking maken van een bromfietser ergens te midden van het autoverkeer. Klein, onopvallend. Hij gaat schijnbaar langzamer vooruit dan al die anderen, die door geloof, openbaring, door kerkelijke krachten worden gesteund en gedreven. Maar als je goed kijkt in de drukte, dan is het de kleine, die snel vooruit komt. Waarom? Hij neemt niet veel plaats in. Er zijn niet veel dingen, die hem zijn weg belemmeren. Daar waar de kleinste auto stopt, zien wij de bromfietser er tussen door gaan, nietwaar?

En zo gaat het ook met ons. Naarmate wij meer in onszelf tot weten en tot zekerheid komen, van uit onszelf leven en naarmate wij minder een beroep doen op de wereld rond ons, zijn wij minder aantastbaar voor de krachten des goeds, zeker, maar ook voor de krachten des kwaads. Misschien zullen er minder engelen klaar staan om ons te behoeden, maar daar staat tegenover dat er minder demonen zijn, die hun spel met ons willen drijven. Want naarmate ik mij meer beroep op het ingrijpen van buitenaf, wordt mijn wezen uitgebreid; het wordt groter. Er is een groter terrein van onbewuste waarden, waarin mijn wezen zich moet verdiepen en verzinken. Daarop baseert het zich. Wanneer u gelooft dat de kerk de enig zaligmakende is, dan zult u trachten u te identificeren met die kerk. Dat is een heel groot terrein van geestelijke waarde, van geestelijke kracht, van gelijkgestelde gedachten. En nu gaat dan die orgeblazen ballon van krachten naar het licht, langzaam. Maar van die kant komt een even sterke stroom van demonische dingen. Wie zal u zeggen dat niet gij het zijt, die wordt meegesleurd in een richting, die ge niet wenst? Ge hoeft geen angst te hebben voor de duivel. Zo vreemd als het klinkt, maar tussen de duivel en God is niet zoveel verschil. Het verschil ligt alleen maar in onszelf. Waar wij echter wel angst voor moeten hebben, is dit: uit onze weg geslagen te worden, in ons de lasten te dragen van berouw, van zelfverwijt, in ons de lasten te dragen van een mislukking. Dat is het erge. Dat is uw hel, dat is uw duister. Want of je God nu bereikt langs de linker of langs de rechterzijde, blijft Hij Zichzelve niet gelijk?

Op deze wijze kom ik tot een veroordeling van zeer vele dingen. Dat is nu eenmaal onvermijdelijk. U moet begrijpen dat deze veroordeling ook diverse waarden inhoudt, die veel goeds hebben. Iets wat neutraal is, iets wat ik niet af of niet goed kan keuren, is op zichzelf besloten, klein. Dat heeft in mijn leven voor mij niets te zeggen. Het kan op zichzelf belangrijk zijn, mij interesseert het niet. Maar datgene wat groot is en waarin veel kwaad is, daarin moet ook veel goeds zijn. De wet van evenwicht. Maar van uit het standpunt van de enkele mens, de enkele geest, die naar bewustzijn streeft, moet ik wel elke te grote instelling veroordelen. Naarmate die instelling meer voor u wil betekenen, meer u leidt, meer u geven wil, zal ze ook meer nemen. Dat is niet anders mogelijk. Evenwicht. Kijk naar een socialistisch staatsbestel. Veel wordt u gegeven aan zekerheid, aan verpleging, aan huisvesting, weet ik wat nog meer. Daar zorgt ze goed voor. Maar voor al wat ge krijgt, moet ge iets afstaan. Iets van de vrijheid over uw eigen inkomen te beschikken, iets van de vrijheid u te bewegen zoals ge wilt. Iets van de vrijheid zelfs om zaken te doen zoals ge wilt, te denken zoals ge wilt. Deze dingen zijn onvermijdelijk. Compensatie. De winst compenseert het verlies. Hoe groter de tegenstellingen zijn hoe groter de mogelijkheid, dat wij beroerd worden door gedachtenstromen, die dan voor ons heel verleidelijk kunnen zijn, zeer sti-

mulerend kunnen zijn, maar die tegengericht zijn aan alles, wat wij verlangen. En geen enkele van die krachten kan ons bewegen buiten ons eigen vermogen. Onthoud dat goed: er is niets, dat een god of een duivel voor u kan doen, dat niet in u ligt. Alleen dat wat ge zijt, kan geopenbaard worden. Niet iets wat ge niet zijt. Dat wat ge bezit, kan u gegeven worden, maar niet dat wat ge niet bezit. In deze zin heeft de duivel in de loop der tijden wel een heel grote invloed gekregen. Hij is een steeds machtiger wezen geworden en pas in de laatste eeuw is men enigszins het bestaan van die duivel gaan miniseren, is men hem langzaam maar zeker gaan vergeten. Helaas hangt men echter nog steeds het counterpart, de tegenhanger aan, nl. de verlossingsleer enz. Men heeft die op de voorgrond geschoven en dat betekent dat het demonische, het duivelse, vandaag aan de dag nog even sterk bestaat als in de dagen, dat een geloof niet meer gebaseerd was op de liefde voor God maar op de haat voor de duivel, de vrees voor de duivel. In feite blijft dit hetzelfde. De uiterlijke verschijnselen van religieus denken en geloven kunnen veranderen. Wat niet veranderen kan is de werkelijkheid. Indien er een bepaalde eenzijdige godsaanvaarding is, dan zal er ook een eenzijdige kracht zijn, die u van God weg drijft. En daarmee heb ik over de duivel genoeg gezegd.

Er zijn echter nog wel een paar punten, die wij over onszelf moeten zeggen. Want als wij het voorgaande nu beschouwen als een soort voorbeeld voor ons, dan blijkt dat wij in de eerste plaats op onszelf moeten betrouwen, indien wij minder kwetsbaar willen zijn voor de wereld en de krachten van de geest. Wij behoeven onze God niet te verloochenen, maar onze God mag niet buiten ons liggen. Hoe meer wij buiten ons projecteren, hoe sterker de invloeden van buitenaf komen; maar ook hoe sterker die invloeden in twee richtingen tegelijk gaan. Op het ogenblik dat je - misschien met een magisch geweld - alles gecreëerd hebt buiten je en zo weinig mogelijk in je behoudt, alles hebt toegedacht aan goden, engelen, meesters enerzijds en anderzijds aan demonen en duistere sferen, die je omringen, hoe meer je gevangen bent.

Ik had het net over het verkeer. Een mens, die begint deze krachten als buiten zich bestaande te beschouwen, is als iemand die ergens in een razend druk verkeer staat. Misschien op een kleine vluchtheuvel. Hij kan niet naar links en kan niet meer naar rechts. Langs hem raast het verkeer. Het lawaai wordt steeds groter, de angst wordt steeds groter. Zelf komt hij niet van zijn plaats en slechts door een weg vluchten voor dit alles kan hij zich redden. Zo gaat het ons.

Het is natuurlijk erg gemakkelijk iets buiten ons te stellen. Het is voor ons heel gemakkelijk om een "Scheingestalt" op te bouwen en daar gebruik van te maken; maar als wij vergeten dat dit beeld deel is van ons eigen wezen, wordt het voor ons enerzijds een meester, anderzijds een duivel. Alleen wat wij in onszelf erkennen, dat wat in ons besloten is, heeft wel zijn tegenstelling, maar zal in zijn tegenstelling in ons wezen zelf begrensd worden. Het maakt het ons niet onmogelijk geheel onze eigen weg te gaan, het maakt het ons niet onmogelijk te allen tijde innerlijke vrede en evenwicht te hebben. Wat in ons bestaat kan evenwichtig zijn, als wij de invloeden van buiten ons meer en meer terzijde stellen. En dat is de lering, die ik voor deze zondag wil trekken.

In ons leeft God en in ons is licht en duister in dezelfde mate. Deze dingen, elkaar gelijk, zijn de uitdrukking van de cosmos. Al wat rond om ons bestaat is zonder betekenis. Wat in ons leeft echter is het enig werkelijk belangrijke. Hoe meer wij leven naar de krachten in ons, des te minder trekken wij ons iets aan van de krachten buiten ons. Hoe kleiner ook het gevaar zal worden, dat wij wanhoop kennen en dood. Hoe kleiner ook het gevaar dat wij in gedachten aan leven de dood vergeten. Of dat wij, sprekend over het licht, terecht komen in een verblinding, die geen nacht kent, waarin wij het licht niet kunnen zien.

Het zal u duidelijk zijn, vrienden, hoe belangrijk dit alles is en misschien zal het u nog duidelijker zijn, dat het voor u haast niet is toe te passen. Want wie van u is bereid op eigen krachten te steunen? Wie van u is bereid om zichzelf te bepalen? Wie van u is bereid te accepteren, dat al wat gebeurt, al wat plaatsvindt, deel is van een cosmische vorm, iets waaraan gij niets kunt veranderen en daarvoor in de plaats in zichzelf alle dingen te beleven en te vormen? Te hervormen, totdat ze beantwoorden aan zijn wezen zelf, aan zijn cosmische vorm, die voor hem de volmaaktheid is.

Het vreemde is dat de meeste mensen zichzelf willen beschouwen als een soort beeldhouwwerk, dat nog in de steen zit. Zij menen dat andere handen van buitenaf splinter na splinter eraf moeten slaan. Zij menen dat van buitenaf de leiding moet komen, die de bewustwording brengt. Ze vergeten echter één ding. In de oudheid bestonden er stenen - ze bestaan nu nog wel; ze worden zo af en toe wel eens gevonden - die magisch heetten. Dat is zandsteen, waarin kiezelsteen zit. Ze noemen het ook wel eens rozijnen-steen of krenten-steen. Deze stenen werden in de oudheid gevormd door de krachten der natuur. Ze kregen de vorm en inhoud, die een magische evenwichtigheid betekenden. Ze waren deel van een vroeger magisch ritueel. Die stenen werden gevormd door een zekere amorfe eigenschap. Er waren harde en zachte delen en wanneer er voldoende spanning op stond en die steen in zich toch nog vrij was om te werken, kwam daar een zekere vorm, een zekere dichtheid en hardheid uit voort. Kijk eens, wij zijn eigenlijk een klein beetje als die steen. Wij willen altijd iets eraf halen, wij willen onszelf behouwen als een steenhouwer tot we de passende vorm hebben. Maar kunnen wij nu werkelijk iets weggooien van hetgeen ons ware wezen is? Denkt u nu werkelijk dat we dat kunnen? Denkt u dat er iets permanent bij ons kan blijven, dat niet deel is van ons ware wezen? Kijk, al de pogingen om onszelf door de krachten buiten ons in de vorm te laten dwingen is eigenlijk dwaasheid. In de eerste plaats is de menselijke ziel nou niet direct een steen maar een deel van het goddelijk Licht, van de goddelijke Kracht. In de tweede plaats is het leven niet een reeks van momenten. Het is één moment. Eén moment echter, dat voor onze gedachten en belangstelling is uitgestrekt over vele werelden en sferen en over vele levens en belevingen. Wij zijn. En al wat rond ons is kan ons alleen beïnvloeden wanneer wij onze eigen vorm niet aannemen. Wij moeten in onszelf dus onszelf vinden. De krachten die in ons bestaan, de cosmos die in ons leeft, die moet ons - i.p.v. een harde steen die ons dwingt veel van ons eigen wezen prijs te geven - in staat stellen het totaal van onze inhoud om te vormen tot hij precies beantwoordt aan hetgeen de cosmos, de wereld van ons schijnt te vragen. Op dat ogenblik is er geen wrijving meer, is er geen verzet meer. Dan passen we harmonisch en precies in onzewereld.

Kijk, iedereen die zich gaat bezighouden met duivels en demonen, zoekt automatisch naar krachten, die hem helpen om goed te worden en die tevens nog fouten voor hem kunnen maken. Daar hebben we niets aan. Wat nodig is, is in ons cosmisches bewustzijn en door dat cosmisches bewustzijn van uit onszelf, zonder verloochening van één partikel van datgeen wat we zijn, te komen tot een zo perfect mogelijke aanpassing aan de cosmos en een zo groot mogelijke innerlijke harmonie. Een eenheid met de schepping op deze wijze.

We behoeven niet te streven naar een eenheid met God. Die bezitten we in feite. We behoeven er ons alleen maar van bewust te worden en dat zullen we zijn zodra de tegenstelling t.o.v. de wereld door onze verkeerde vorming ophoudt. Je kunt gaan zeggen dat het hele levensproces een langzaam, voortdurend ons veranderen is, waardoor wij die vorm vinden. Maar dat is niet waar. U wordt u hoogstens bewust van de dingen, die aanvaardbaar en niet aanvaardbaar zijn. Ge leert beter de waarden kennen, die noodzakelijk zijn voor een perfecte harmonie, maar zelf moet

ge er u naar vormen. Niemand kan dat voor u doen. En daarom is de raad, die ik u geef deze:

Erken dat buiten u duivels, demonen, meesters, leiders, engelen, lichte krachten kunnen bestaan. Maar erken voor uzelf tevens, dat ze u nooit iets kunnen doen ten goede of ten kwade, buiten datgene wat in u leeft.

Er bestaat geen kracht in de cosmos - ik vrees zelfs God Zelve niet - die iets veranderen kan aan hetgeen wij zijn. Wij zijn geschapen in volmaaktheid. Wij kunnen in onszelf een aanpassing vinden aan de volmaaktheid van de totale cosmos. Wat in ons is, kan een wapen zijn tegen ons of kan een bevrijding zijn voor ons. Wij moeten zelf beslissen over onze gedachten en krachten. Wij moeten zelf weten - voor onszelf en voor onszelf alleen - hoe te handelen. Hoe datgene te winnen wat voor ons belangrijk en noodzakelijk is: vrede in onszelf, harmonie en evenwichtigheid. En als ge het niet in uzelf zoekt, vrees dan de duivelen en demonen! Zij zullen uw eigen kracht tegen u wenden en ge zult strijden naar ge meent tegen een hel; in feite slechts tegen datgene, wat ge in uzelf niet wilt erkennen.

En hiermede, vrienden, is mijn bijdrage voor deze morgen beëindigd. Ik dank u voor uw aandacht en geef het woord aan een volgende spreker.

-:-

Goedenmorgen, vrienden.

Na dit betoog zou ik toch ook graag een woordje willen zeggen. Want al moet ik erkennen, dat onze vriend gelijk heeft, wanneer hij zegt dat niets buiten dat, wat in ons leeft een verandering voor ons betekenen kan, mijn hart gaat toch nog steeds uit naar onze goede en liefdevolle Vader, naar God. En dan zou ik tot hem willen zeggen: "Ja, maar mijn lieve vriend, maakt het nu zoveel uit of ik nu God erken in mijzelf of dat ik over Hem denk als iets, dat buiten mij staat?"

In onze moederkerk bestaat het wonder van de communie. Ik weet wel dat dat een klein beetje symboliek is. Ik ben ook wijzer geworden dan ik was op het seminarie. Maar daar zie ik iets gebeuren, nu nog, dat mij toch steeds weer doet denken: Wij vinden God in ons. Ik geloofde dat de hostie het feitelijke wezen van Jezus bevat. Dat is niet helemaal waar. Hoogstens in een zeer overdrachtelijke zin door de band, die wij in ons geloof leggen tussen ons en onze Heer Jezus. Maar wanneer kleine kinderen voor de eerste keer ter communie gaan, dan krijgen ze te horen:

"Je kunt nu toch wel heel erg braaf zijn, nietwaar, want je moogt nu Jezus in je hartje ontvangen."

Het klinkt in de oren van een buitenstaander misschien wat kinderlijk, lieflijk en wat onnozél. Dat heeft men mij wel eens gezegd. Maar, lieve vrienden, denk je dat nu eens in. Zo'n kind daar, trots in zijn mooie pakje, komt naar de kerk; het meisje in haar bruidsjurkje en zij gelooft in Jezus als aan God. Voor hen is daar geen verschil in. Het is God, Die zij in zich ontvangen. De kinderen, die de mystieke kracht uit vorig bestaan met zich brachten, vinden op dat ogenblik niet de hypothetische eenheid met Jezus Christus alleen. Op dat ogenblik leeft in hen de liefdevolle, krachtige God, Die hen bijstaat in alle dingen. Dat is een groots beleven. Het is een droom en een verrukking. En het is iets, dat God in ons brengt. Nu weet ik wel, onder u zijn er die zeggen:

"Nu ja, katholicisme.....we zullen er niets kwaads van zeggen, maar helemaal goed is het toch zeker niet."

Misschien heeft u gelijk. Maar u, vrienden, hier en mijn vriend de

vorige spreker, moogt niet vergeten: wanneer het bewustzijn van God in je zo geboren wordt en je kunt dat in je behouden, dan heb je daar door het uiterlijk, het geraamte dat de kerk rond je bouwt als een steigerstelsel, in ieder geval die God in je. Nu kun je zeggen: "Nu ja, wij mogen die liefdevolle God niet buiten ons zien," maar als God in ons is of Hij dan buiten ons is of niet en het is een God van liefde, zal ons wezen dan niet zijn: goddelijke liefde? Zullen wij dan niet alles en alles willen doen om die gedachte van eenheid met het zijnde, eenheid met onze Schepper, eenheid met het Volmaakte uit te dragen? Ik ben het met onze vriend van zo even eens, wanneer hij zegt dat de duvel een onaangenaam verschijnsel is. Iets dat ons dwingt om onze eigen krachten te gebruiken om ons te veroordelen, wanneer wij zo dwaas zijn! Maar ik geloof dat wij niet volmaakt genoeg ontwikkeld zijn en zeker ook gij niet, vrienden, en ook ik niet om te kunnen zeggen: "Er is geen goed en geen kwaad voor mij." En als wij dat niet kunnen zeggen, wanneer er verschil is tussen belevingen en ervaringen, wanneer er verschil is voor ons tussen licht en duister, is het dan niet rechtvaardig dat wij ons wenden tot datgene in de eerste plaats, dat voor ons aanvaardbaar, ja, onmisbaar is: een liefdevolle Vader? Laat ons dan rustig - zou ik zeggen - trachten in ons de kracht van die God, van die Vader te voelen. Onze Lieve Heer is de kracht van onze kracht, wezen van ons wezen, zoals wij zijn adem van Zijn oneindigheid. Laat ons dan maar aan dat licht geloven. Laat ons er ons dan op beroepen. Laat ons de schepping en de wereld en al liefhebben met een kracht zo groot als wij kunnen. Laat ons dan trachten de kracht van de Vader, de liefde van de Vader te uiten rond ons. Nu zal er zeker wel, o zeer zeker wel, wat duister en wat tegenstelling komen, maar voorlopig geeft die vaderlijke kracht in ons, het goddelijke licht in ons, ons de kracht om het te dragen, om het te begrijpen. En dan zullen wij misschien eindelijk zo volmaakt zijn als onze vriend het zo even stelde: Eén met God, juist afgepast deel van Zijn schepping in de juiste en volmaakte vorm, op de juiste en volmaakte plaats.

Mijne vrienden, al ben ik niet wijs, niet groots, ik ben toch heus - geloof mij - aardig wat verder gekomen. En wat ik op het ogenblik als licht, alleen als licht ken, is rijker dan wat ik mij vroeger als mens als hemel had voorgesteld. God is dichterbij mij dan ik ooit hoopte, dat Hij zou zijn. Maar ik moet toch nog ver gaan. Maar, vrienden, dan mag ik op mijn wijze toch nog zeggen: In mij is de Vader, Onze Lieve Heer. De kracht Gods in mij wordt tot de liefdekraft, die mij drijft tot al wat lijdt, al wat hulp nodig heeft, die mij één zou willen doen zijn met al, wat er bestaat.

Het is een beetje....ik heb wel slechter gepreekt en u moet maar even luisteren. Maar wanneer ik nu toch, zonder mij boven u te verheffen, in een zo hoge wereld mag leven en ik kan nog leven met de liefdevolle God, is het dan voor u niet verstandig om dat ook te doen? Onze vriend van zo even heeft gelijk: gelijk met de rede, gelijk met het weten. Maar leeft een mens, leeft een geest uit het weten en de rede alleen? Is er in ons niet meer dan dat? Daarom, vrienden, pleit ik bij u voor dat ene, of u het nu wilt zoeken in u of op een andere manier, maar leef uit en geloof in de liefde Gods. De liefde Gods, die ons met elkaar in verbinding brengt - zo goed als Hij de schepping heeft tot stand gebracht. God, Die licht en duister heeft geschapen voor ons, in ons. Laat dan de tijd, de komende ontwikkeling, onthullen wat u nu nog niet weet. Maar laten wij allemaal, vrienden, nog geloven, geloven in de God in ons, opdat wij nog in staat mogen zijn de mensheid te zegenen. Nu heb ik eigenlijk heel boud allemaal dingen gezegd, die in mij leven. Daarom is onze eerste spreker niet slechter of beter dan ik, maar misschien begrijpt u nu wel, dat wij allemaal onze eigen weg en onze eigen vorm hebben en dat ook het geloof ons soms heel ver brengen kan, wanneer het maar een geloof is in goddelijke liefde.

Nu zal ik vlug weggaan, zodat ik u niet te lang bezig houd, maar ik mag toch nog uitdrukken - ik zal het niet meer kerks doen - wat ik dan wil zeggen, wat ik leven wil:

Dat de kracht v.d. God, Die u geschapen heeft, Die in u leeft en u in stand houdt, voor u moge zijn een licht door alle tijden, een kracht en een vreugde, zodat ge zult komen tot een begrip van de Drie-Eenheid, herlevend in u de kracht van de Vader, de liefde van de Zoon en het weten van de Geest tot aan het einde der tijden. Amen.

Allemaal een echt gezegende zondag, vrienden.

-:-

Ja, het is wel even moeilijk om na die welgemeende woorden een slot aan de bijeenkomst te gaan maken. Per slot van rekening zijn er dingen, die ons erg kunnen treffen en één daarvan is de eenvoud. Ik geloof dat onze lichtende en hoge vriend, die u kent als het pastoortje, misschien juist zijn grote kracht aan die eenvoud ontleent. Hij maakt zich geen problemen. Hij heeft de schepping en de wereld lief zonder voorbehoud. En het is dat, wat het zo moeilijk maakt - laat ik maar zeggen - te concurreren. Hij is te veel in ons en wij voelen te veel onze onvolkomenheid soms om daar tegenop te kunnen. U moet het mij niet kwalijk nemen, er is nu eenmaal een programma, ik moet voor u gaan sluiten met het Schone Woord.

E E N V O U D.

Ben ik niet één, één met God, één in mijzelf? Als ik nu maar één kan zijn in mijn denken, dan vind ik de ware eenvoud, waarin de cosmos tot mij spreekt, zonder strijd en zonder tegenstelling. Eenvoud vraagt geen verklaringen, eenvoud aanvaardt. Dat maakt haar zo belangrijk.

Waarom zou je trachten de zon te verklaren en de groei van de bloemen, wanneer je de vreugde kent van de bloemengeur en de kleurenpracht van een zomerse bloem? Waarom moet je verklaren waar de sneeuw vandaan komt, wanneer ze de wereld betovert en maakt tot een wit sprookjesland?

Ik geloof eigenlijk dat onze God, dat de essence van de schepping, eenvoudig is. En als je niet eenvoudig kunt zijn, dan sta je soms in een grote verwondering, wanneer je een ander dat zomaar allemaal ziet aanvaarden, zomaar zonder meer. Iemand, die zich er niet druk om maakt, die niet zegt: "Wij moeten dat bewijzen, daar moet iets meer achter zitten." Iemand, die accepteert en in zich verwerkt en daarin vreugde vindt.

Wij kunnen vaak proberen eenvoudig te zijn. Wij zijn het niet vaak genoeg. Wij willen altijd laten zien hoeveel wij weten, hoe belangrijk wij zijn. Wij willen laten zien dat wij dóór hebben hoe het gaat in de schepping. Wij theoretiseren. Wij halen de kennis bijeen van de vroegste tijden tot misschien de verre toekomst en wij voegen het bijeen en wij zeggen: "Dit is wijsheid, dit is weten, dit is begrip." Maar elke keer staan wij met al ons weten beschaamd, als wij komen tegenover de simpele eenvoud van iemand, die niet praat, niet behoeft te betogen en niet behoeft te redeneren. Die aanvaardt en in deze aanvaarding zo intens één is met God, dat wij ervan verstillen en ervan verstomd staan.

Ik geloof dat je eenvoud ook het best kunt uitdrukken in het volgende: Het is geen gebed, het is geen aanvaarding, het is een zeggen. Ik wilde dat ik de eenvoud bezat om het geheel weer te geven; ik kan het alleen maar proberen.

God, Gij zijt en ik ben - wij zijn samen.
Mijn God, Ge hebt mij gegeven de kracht rond mij, het leven.
Gij hebt bestaan doen omramen door sterren en zon en maan.
Gij zijt de dag en de nacht.
Gij zijt het bestaan, gij zijt mijn kracht, mijn zwakte, al te
zaam.

Mijn God, ik ken niet Uwe naam, ik kan U slechts aanvaarden.
Ik spreek niet over het verschil van waarden in het Al.
Mijn God, ik weet: Gij zijt het, Die in mij leeft,
Gij zijt het, Die ook uit mij eens spreken zal.
Waarom dan zou ik mij bekommeren om al, wat mij omgeeft?
Spreek Gij in mij, mijn God, wees: Gij mijn handelen en denken.
Zij mij genoeg, al wilde Gij mijn hele wezen schenken aan alle
zijn.

Want Gij mijn God, Gij zijt mijn licht.
Ik ben te klein; ik kan nog niet begrijpen,
maar Uwe wil is goed En God,
Gij hebt mij liefde zo gegeven,
ik voel het in mijzelf
en uit het hele leven spreekt Gij tot mij in liefde.
Mijn God, in heel 't bestaan, laat mij als een drager van Uw
kracht en van uw liefde gaan.

Ach, wat schieten wij tekort in eenvoud, vrienden. Lang niet eenvoudige genoeg, te geconstrueerd. Omdat wij te veel zelf zijn, te weinig eenvoudig aanvaarden wat is. Maar de eenvoud van anderen kan ons een steun zijn, wanneer wij in ons weten de innerlijke hoogheid, die zij bezitten, begrijpen en aanvaarden. En daarom hoop ik dat wij allemaal eens de eenvoud van wezen, het één-zijn zonder tegenstelling door de aanvaarding van God, zullen kunnen bereiken.

Ik heb mijn best gedaan, ik kan niet meer doen. Ik ga afscheid van u nemen. Het pastoortje zou zeggen: "Wij zijn altijd bij u, want Gods liefde drijft ons tot u." Wij zeggen alleen maar "Prettige zondag", maar we bedoelen hetzelfde. Want ieder op zijn eigen manier - de een met zijn wetenschap en de ander met zijn denken over tegenstellingen, de een met zijn misschien niet perfecte gedichtjes, de ander met zijn stemmingswerk - allemaal trachten we één ding te doen: u te helpen. Niet omdat u het bent, maar omdat wij op de een of andere manier één zijn met het grote geheel, dat wij allemaal aanvoelen. En daarom, vrienden, in deze vorm althans voor ons allen: prettige zondag en een heel goede middag.

:--:~:

L U I S T E R E N .

Mijn God,
Uw wereld is zo wreed.
Zwaar is mij het leven
en ontgaan - door wat ontviel - van alle luister.
Mijn God,
beloofdet Gij mij licht en geeft Gij mij slechts duister?
Een stem klinkt aan uit de oneindigheid
en overschrijdt zo ruimte en de tijd.
Zij spreekt tot u en en zegt: "Dit is het doel, dat is de reden.
Ik wil verheffen u tot mij;
ik wil u maken wezensvrij,
opdat gij in kunt treden in het enig waar bestaan."
Maar de ziele luistert niet en zingt haar klaagzang voort.
Mijn God,
ik roep zo vaak!
Hebt Gij mij ooit gehoord?
Ik heb U wel geknield gesmeekt; ik heb met al mijn macht gebeden.
Wat laat Gij mij dan de ruïne van al te sterk verwoest verleden
en tijd, die als van lood mij aan de handen hangt?
Mijn God,
Gij spraakt van hemelsferen -
Gij laat mij slechts een wereld vol van vreemde dreiging,
waarin het "ik" een einde haast als een verlossing smaakt.
Als uit kristallen sferen herklinkt de stem, zo helder, zo zuiver, zo rein:
Begrijp toch:
In het volmaakte leven is dit alles deel van het zijn.
Ik heb uw wezen opgeheven tot gij kunt gaan in Mijn woon.
Aanvaard het leven
en het wordt u tot trede van de gouden troon van weten.
Misschien klinkt de echo een wijle door,
maar de ziele is het alweer vergeten.
Mijn God,
waarom geeft Gij niet eindelijk gehoor?
Mijn God,
wat is de zin van het leven?
Bestaat Gij dan wel?
Of zijt Gij een spel,
door dwazen met mij en mijn lijden gedreven?
Mijn God is er een hemel?
Het lijkt alles een hel!
Dan, uitgeput, moet de ziele zwijgen -
Zij vindt geen woorden meer voor wanhoop en voor leed.
Dan eerst kan zij soms verstaan de stem van Hem, Die nooit vergeet,
Die altijd spreekt, in licht en duister:
Wees stille, ziele;
wees stil en luister naar de stemme, die in u spreekt:
Alle ding heeft zin in 't leven; niets werd u om niet gedaan -
niets dat u wordt tot reden, niet dichter tot uw doel te gaan.
Ik geef u vreugde en u lijden.
Ik geef u lust en onlust beide.
Ik geef u vrijheid en ook banden.
Ik draag u welgeborgen in Mijn handen
tot gij in staat zijt zelf te gaan
en vrijelijk voor Mij te staan.
Dan zult gij, ziele, begrijpen,
dat het leven slechts een weg was om te geven u het al;
al Mijn liefde, al Mijn zijn.
Zo wees geduldig, ziele; uw lijden is slechts klein
en kort nog slechts de weg.
Dan komt oneindigheid.